

POSTANOWIENIE

Dnia 1 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania K.B.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Jaśle
o ustalenie obowiązku ubezpieczenia,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 1
kwietnia 2025 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Rzeszowie
z dnia 7 grudnia 2023 r., sygn. akt III AUa 834/22,

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. zasądza od K.B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Jaśle kwotę 240,00 (dwieście czterdzieści) złotych, wraz z odsetkami, o których mowa w art. 98 § 1¹ k.p.c. - tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Decyzją z 3 grudnia 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Jaśle, powołując się na przepisy art. 83 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 11 ust. 2 i art. 14 ust. 1, 1 a i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2021 r., poz. 423 z późn. zm.) stwierdził, że wnioskodawczyni K.B.:

- podlega dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu, jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą: od 10 marca 2016 r. do 31 maja 2016 r., od 1 maja 2017 r. do 31 maja 2017 r., od 1 lutego 2018 r. do 31 marca 2018 r. i od 1 maja 2018 r.

oraz

- nie podlega dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu, jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą: od 1 czerwca 2016 r. do 30 kwietnia 2017 r., od 1 czerwca 2017 r. do 31 stycznia 2018 r. i od 1 kwietnia 2018 r. do 30 kwietnia 2018 r.

Podstawą tej decyzji w zakresie dotyczącym nie podlegania przez wnioskodawczynię dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu była prawomocna decyzja z 18 sierpnia 2020 r. ZUS, którą odmówiono wnioskodawczyni prawa do zasiłku chorobowego za okres od 29 czerwca 2016 r. do 15 lipca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Krośnie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 21 czerwca 2022 r. (sygn. akt IV U 18/22), wydanym w sprawie K.B., przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Jaśle, o ustalenie obowiązku ubezpieczenia: oddalił odwołanie oraz zasądził od wnioskodawczyni K.B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Jaśle kwotę 180 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Na skutek apelacji odwołującej, Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 7 grudnia 2023 r. (sygn. akt III AUa 834/22): oddalił apelację i zasądził od wnioskodawczyni K.B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Jaśle kwotę 240 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, z odsetkami, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas, od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie wywiodła odwołująca, zaskarżając judykat w całości, zarzucając:

I. naruszenie przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj.:

1. art. 382 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez dokonanie błędnej, przekraczającej zakres swobodnej oceny dowodów, skutkujące

dokonaniem nieprawidłowych ustaleń na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, mianowicie, że:

- przyczyną ustania ubezpieczenia chorobowego jest naruszenie zasad wykorzystania okresów zasiłkowych przez skarżącą w 2016 r. (w okresie od 29 czerwca do 15 lipca 2016 r.), podczas gdy, dopiero na skutek wydania orzeczenia sądowego rozstrzygającego o niewłaściwym wykorzystaniu okresów zasiłkowych (wyrok z 8 lipca 2021 r., IV Ua 8/21, Sądu Okręgowego w Krośnie), doszło do powstania niedopłaty na indywidualnym rachunku składkowym i ta okoliczność faktyczna skutkowała ustaniem dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, bowiem wcześniejsze uregulowanie różnicy w składce chorobowej za ten okres od 29 czerwca do 15 lipca 2016 r. nie było możliwe;

- nie zaszedł uzasadniony przypadek przywrócenia ciągłości dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, podczas gdy taki przypadek w rozpatrywanym stanie faktycznym wystąpił, tym bardziej, że kwestia zawinienia pozostaje bez wpływu na możliwość przywrócenia ciągłości ubezpieczenia chorobowego;

- skarżąca wielokrotnie ubiegała się o przywrócenie terminu na opłacenie składek chorobowych po terminie, a więc jej wolą było przywrócenie ciągłości ubezpieczenia chorobowego, co Sądy I i II instancji konsekwentnie pominęły;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego:

- art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń, poprzez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, że wskutek spóźnionego opłacenia składek za czerwiec i lipiec 2016 r., skarżąca nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresach od 1 czerwca 2016 r. do 30 kwietnia 2017 r., od 1 czerwca 2017 r. do 31 stycznia 2018 r. oraz od 1 do 30 kwietnia 2018 r., podczas gdy, wystąpił uzasadniony przypadek przywrócenia ciągłości dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, bowiem, to na skutek prowadzonych postępowań sądowych w przedmiocie prawa do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego doszło do powstania niedopłaty na indywidualnym rachunku składkowym i konieczności uiszczenia różnicy w składce chorobowej po terminie, a więc nieopłacenie składek nie wynikało z przyczyn zależnych od skarżącej.

Z uwagi na stawiane zarzuty, skarżąca wniosła o:

1. uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie w całości i orzeczenie, co do istoty sprawy oraz zasądzenie kosztów postępowania od organu rentowego na rzecz skarżącej, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, ewentualnie, uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi w innym składzie oraz orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego, w tym o kosztach zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych;

2. wstrzymanie wykonania wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie, aż do czasu ukończenia postępowania kasacyjnego;

3. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentów wskazanych w skardze kasacyjnej, w celu wykazania sytuacji majątkowej skarżącej i jej rodziny.

Skarżąca wniosła także o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W uzasadnieniu wniosku skarżąca stwierdziła, że Sąd II instancji dopuścił się naruszeń przepisów postępowania i przepisów prawa materialnego przy rozstrzyganiu sprawy, podczas gdy okoliczności sprawy ewidentnie świadczą o zasadności odwołania i apelacji skarżącej, co w konsekwencji stanowi o oczywistej zasadności skargi.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną odwołującą, organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a w razie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania - jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego od skarżącej według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wywiedziona w niniejszym postępowaniu nie kwalifikuje się do jej przyjęcia celem rozpoznania merytorycznego.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie: (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z

tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Przypomnieć należy, że skarga kasacyjna nie jest (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia. Podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zatem zarzuty dotyczące ustalenie faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.), a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c., postanowienia Sądu Najwyższego: z 6 marca 2018 r., II UK 194/17, LEX nr 2488675; 27 kwietnia 2022 r., I USK 413/21, LEX nr 3431707; J. Paszkowski (w:) T. Szanciło (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Komentarz. Art. 1–458¹⁶. Tom I. Warszawa 2023, komentarz do art. 398¹³).

Wywiedziona w niniejszej sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że zdaniem strony skarżącej jest ona oczywiście uzasadniona. Jak wskazuje strona skarżąca Sąd II instancji błędnie zastosował art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy systemowej. We wniosku nie wykazano jednak kwalifikowanego naruszenia wskazywanego przepisu prawa materialnego, a uzasadnienie wniosku stanowi w istocie polemikę z ustaleniami dokonanymi przez Sąd Apelacyjny. Wskazać w tym miejscu należy na ugruntowane orzecznictwo Sądu Najwyższego, z którego wynika, że odwołanie się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, iż przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że strona skarżąca musi wskazać, w czym (w jej ocenie) wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu

(przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Strona skarżąca powinna więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 75; z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126 i z 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto, przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). Takiej okoliczności strona skarżąca jednak nie wykazała.

Na marginesie należy także zauważyć, że zarzut naruszenia przez sąd drugiej instancji art. 382 k.p.c. może stanowić uzasadnioną podstawę kasacyjną jedynie wtedy, gdy skarżący wykaże, że sąd drugiej instancji pominął całość albo istotną część zebranego materiału dowodowego i że mogło to mieć wpływ na wynik sprawy – a nie w sytuacji, kiedy strona skarżąca wskazuje na - jej zdaniem - błędną, przekraczającą zakres swobodnej, ocenę dowodów. Poza tym, związanie Sądu Najwyższego ustaleniami stanu faktycznego, dokonany przez sąd odwoławczy, wyklucza nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie dowodów, lecz także badanie, czy sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Stąd też, podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty, dotyczące ustalenia faktów i oceny dowodów. Zarzutem takim jest nie tylko zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., lecz także przepisów regulujących sposób ustalania faktów. Artykuł 227 k.p.c. upoważniający sąd do selekcji zgłaszanych dowodów z punktu widzenia oceny istotności okoliczności faktycznych, których wykazaniu dowody te mają służyć, w zasadzie także nie może być podstawą skutecznego zarzutu kasacyjnego - bez równoczesnego powołania uchybienia innym przepisom postępowania, np. przez oddalenie istotnych wniosków dowodowych (art. 217 § 2 lub 3 k.p.c.) lub uchylenie się od obowiązku działania z urzędu (art. 232 zd. 2 k.p.c.).

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił, zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów oparto na § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1935 ze zm.). [a.ł]

DS